

Οι Αιώνρες της Άνοιξης

Λευτέρης Χρυσοβέργης, τμ. Γ4

- Θεωρούμε σκόπιμο πολλές φορές να αναφερόμαστε σε κάποια ξεχασμένα έθιμα, τα οποία αποδεικνύουν τη διατήρηση της ταυτότητας και την συνέχεια την ελληνικότητάς μας.
- Σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας το Πάσχα τα παιδιά συνηθίζουν να δένουν σχοινιά στα δέντρα και να φτιάχνουν κούνιες. Η κούνια είναι ένα ανοιξιάτικο παιχνίδι των παιδιών και των νέων το οποίο έχει τις ρίζες του στην εποχή των μύθων. Ανάλογο έθιμο απαντούμε στη γιορτή των Ανθεστηρίων (γιορτή ανοιξιάτικη) της αρχαίας Αθήνας που γίνεται προς τιμή του θεού Διόνυσου.
- Οι αρχαίες «αιώρες» (κούνιες), που απεικονίζονται σε διάφορα αγγεία μας αποκαλύπτουν πως η αιώρα της εποχής εκείνης δεν διέφερε καθόλου από τις κούνιες που δένουν, σήμερα τα παιδιά στα κλαδιά των δέντρων.

ΙΚΑΡΙΟΣ

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ
ΟΙΝΟΝ ΠΙΟΝΤΕ

- Ο μύθος της «αιώρας» αναφέρει πως ζούσε, σε ένα δήμο της Αττικής ο Ικάριος, ο οποίος φιλοξένησε κάποιο βράδυ στο σπίτι του, το Θεό Διόνυσο. Ο Θεός ευχαριστήθηκε τόσο από τη φιλοξενία που δίδαξε στον Ικάριο την καλλιέργεια του αμπελιού και την παραγωγή του κρασιού. Ο Ικάριος κέρασε κάποιους περαστικούς από το υπέροχο κρασί του. Τους το έδωσε όμως σκέτο χωρίς να το νερώσει, και εκείνοι μέθυσαν τόσο πολύ, που νόμιζαν ότι ο Ικάριος ήθελε να τους δηλητηριάσει, του επιτέθηκαν και τον σκότωσαν. Έπειτα έκρυψαν το πτώμα του.

- Η κόρη του Ικάριου, Εριγόνη σαν είδε πως ο πατέρας της είχε εξαφανιστεί, άρχισε να περιπλανιέται εδώ και εκεί και να τον αναζητά. Πήρε μαζί της τον πιστό σκύλο της Μοίρα και με τη βοήθεια του, ανακάλυψε το πτώμα του πατέρα της. Μέσα στην απελπισία και τον πόνο κρεμάστηκε από το κλαδί ενός δέντρου, ενώ καταράστηκε τις νεαρές κόρες της Αθήνας να έχουν και αυτές την ίδια με εκείνη τύχη. Η κατάρα της φαίνεται πως έπιασε γιατί τότε πολλά νεαρά κορίτσια της Αθήνας κρεμάστηκαν, χωρίς λόγο, από δέντρα, ενώ οι Αθηναίοι έσπευσαν στο Μαντείο των Δελφών και πήραν χρησμό. Ο χρησμός έλεγε πως οι Αθηναίοι έπρεπε να θεσπίσουν γιορτή προς τιμή του θεού Διόνυσου και έτσι έγινε

Η γεύση» («Le Gout»), χαρακτηριστικό του Edmé Jaurat, 1712. Το έργο ανήκει στη συλλογή «Οι Πέντε Αισθήσεις» και απεικονίζει την Ηριγόνη να κόβει σταφύλια, έτοιμη να τα γευτεί.

Η γιορτή της αιώρας ήταν μία ανοιξιάτικη γιορτή, όπου οι νεαρές Αθηναίες κουιόντουσαν στις αιώρες που ήταν κρεμασμένες από τα κλαδιά των δένδρων και τραγουδούσαν το τραγούδι «αλήτις» ένα τραγούδι λυπητερό που εξιστορούσε τα βάσανα της Εριγόνης κατά την διάρκεια των περιπλανήσεων της. Διάφοροι αναλυτές του μύθου αυτού υποστηρίζουν ότι το κρέμασμα της Εριγόνης από το δέντρο, καθώς και η συμβολική αναπαράσταση του, δηλαδή οι αιώρες των κοριτσιών της Αθήνας συμβολίζουν τα νέα σταφύλια που κρέμονται από τα κλήματα, καθώς αιωρούνται με το φύσημα του αέρα. Ακόμη το δέντρο αποτελούσε για τους αρχαίους το σύμβολο της ευφορίας, της γονιμότητας και της ζωής. Με την «αιώρα» πετύχαιναν το καθαρό μέσω του αέρα. Από το έθιμο της αιώρας φτάνουμε στο ανοιξιάτικο έθιμο της κούνιας που κυρίως το συναντούμε σε νησιωτικές περιοχές

- Οι κούνιες «γίνονται για το καλό, για υγεία, δηλαδή και ευτυχία». Οι περιγραφές του εθίμου παραπέμπουν στο έθιμο της «αιώρας». Ακόμη και το πώς φτιάχνεται η κούνια δεν διαφέρει πολύ από τις αιώρες της αρχαιότητας. Τα τραγούδια της κούνιας, που διαφέρουν από τόπο σε τόπο, δεν είναι βέβαια λυπητερά, είναι όμως αργόσυρτα. Στις Κυκλάδες οι νέοι, ανήμερα του Πάσχα αναλάμβαναν να δέσουν τις κούνιες στις διάφορες γειτονιές. Χρησιμοποιούσαν γερά σχοινιά και έβαζαν αχυρένια μαξιλάρια. Το απόγευμα μαζεύονταν τα κορίτσια που κάθονταν ένα-ένα με τη σειρά. Στη Λέσβο, οι κούνιες φτιάχνονταν τη Λαμπροδευτέρα. Πάνω της, κάθονταν τα αγόρια και κορίτσια των χωριών του νησιού, και κάθε αγόρι που κουνά το εκάστοτε κορίτσι, του υπόσχεται γάμο – τα βιολιά παίζουν τα λεγόμενα κοτσάκια, που είναι κυκλαδίτικες μαντινάδες και συνοδεύουν τα παιδιά και τους μεγάλους που κουνιούνται φτιάχνοντας στιχάκια με αγάπη και χιούμορ.

